

Jaka kultura w naszej gminie?

Podsumowanie wyników diagnozy lokalnej wśród
mieszkańców gminy Wielka Nieszawka

czyli
chcieć
to
móc!

Dla kogo jest to podsumowanie diagnozy?

- › dla mieszkańców i mieszkank gminy Wielka Nieszawka, których chcemy zachęcić do realizacji własnych inicjatyw na działania kulturalne,
- › dla uczestników i uczestniczek diagnozy, by zaprezentować im wyniki naszej wspólnej pracy,
- › dla GCK w Małej Nieszawce oraz pozostałych osób i instytucji w gminie, które angażują mieszkańców do działań kulturalnych i społecznych oraz budują lokalną kulturę, aby zachęcić do refleksji, także nad własnymi działaniami.

Pisząc to podsumowanie chcieliśmy lepiej zrozumieć mieszkańców i mieszkanki, do których adresowana jest oferta GCK: ich potrzeby i perspektywę.

Z kim i jak rozmawialiśmy?

Raport pokazuje punkt widzenia części społeczności gminy.

Ze względu na ograniczenia wprowadzone z powodu pandemii COVID-19 nie były możliwe bezpośrednie spotkania z mieszkańcami, które z pewnością wniosłyby jeszcze więcej ciekawych opinii i perspektyw oraz pomysłów na wspólne działania.

Nasze wnioski opieramy na podstawie wyników zebranych za pomocą:

- › **wywiadów indywidualnych** przeprowadzonych z **sołtysami, przedstawicielami zespołów i grup artystycznych działających w gminie, nauczycielami, młodzieżą z Młodzieżowej Rady Gminy oraz mieszkańcami podejmującymi działania kulturalne**, do których dotarliśmy przez innych mieszkańców (łącznie przeprowadziliśmy 18 wywiadów),
- › **ankiety internetowej**, w której wzięło udział 36 osób: 28 kobiet i 8 mężczyzn, najwięcej z nich (16 osób) było w wieku 35-46 lat, najmniej było osób mających więcej niż 46 lat (5 osób), zdecydowana większość osób to mieszkańcy Małej Nieszawki (27 osób).

Kto przygotował diagnozę?

Za realizację diagnozy odpowiedzialni byli:

Joanna Suchomska i Mateusz Strzałkowski z **Pracowni Zrównoważonego Rozwoju** oraz **Joanna Kowalska**, koordynatorka projektu.

W procesie realizacji diagnozy aktywnie wspierał nas dyrektor GCK
dr Jarosław Dąbrowski.

Nieoceniona była również pomoc mieszkank i mieszkańców, którzy wzięli udział w diagnozie, poświęcili swój czas i dali nam wskazówki z kim warto porozmawiać.

Dziękujemy Wam!

Zagadnienia, na których skupiliśmy się analizując zebrany materiał

- › generalne wnioski na temat kultury w naszej gminie, w tym na temat GCK,
- › miejsca ważne dla mieszkańców i mieszkank, w których spędzają czas i które warto wykorzystać na działania kulturalne,
- › ważne osoby z naszej gminy, które wnoszą lub mogłyby wnieść sporo do kultury.

W jakiej kulturze mieszkanki i mieszkańcy uczestniczą najchętniej i dlaczego?

Mieszkanki i mieszkańcy, którzy wzięli udział w naszej diagnozie najczęściej uczestniczą w działaniach o charakterze **rozrywkowym i integracyjnym** oraz w takich, gdzie **można zobaczyć dokonania młodszych i starszych mieszkańców** (dzieci, sąsiadów, znajomych).

Ważne są też dla nich działania o charakterze **edukacyjnym czy rozwijającym zainteresowania**.

Osoby biorące udział w diagnozie uczestniczą w kulturze, gdy:

- › mogą spotkać swoich znajomych, sąsiadów,
- › dobrze się bawią, spędzają czas,
- › ze względu, na to, że dzieci chcą uczestniczyć w konkretnych wydarzeniach,
- › działania kulturalne są zgodne z ich zainteresowaniami, pasjami.

Są jednak tacy, którzy nie uczestniczą w działaniach kulturalnych w gminie. Dlaczego?

- › czują, że wydarzenia nie są dla nich (a na przykład dla innych grup wiekowych),
- › nie ma niczego w ofercie, co ich interesuje,
- › samodzielnie realizują swoje pasje i zainteresowania,
- › nie wiedzą co dzieje się w gminie.

Znaczna część osób, która wzięła udział w diagnozie podkreślała, że **potrzeba nowych metod realizacji działań**. Chociaż różnorodność działań kulturalnych w gminie jest oceniana dość dobrze, to formy ich realizacji są często takie same. Mieszkańcy potrzebują zmian, żeby się zainteresować.

Ważna jest też **wysoka jakość organizowanych działań** – konkurencja z dużym ośrodkiem kulturalnym (jakim jest Toruń) nie jest bez znaczenia przy wyborze wydarzenia, w którym mieszkańcy zdecydują się wziąć udział.

Jest dużo zajęć dla grup: szczególnie dzieci i seniorów.

Oferta GCK dla pozostałych mieszkańców jest niedostosowana, mniej różnorodna i dostępna w zdecydowanie mniejszym zakresie. **Brakuje oferty dla młodzieży**.

Kto angażuje się w kulturę w naszej gminie?

Na kolejnych slajdach prezentujemy listę osób z naszej gminy wnoszących wkład przede wszystkim w kulturę oraz organizujących działania angażujące mieszkańców o charakterze społecznym i rekreacyjnym.

Są to osoby wskazane przez mieszkańców i mieszkanki biorące udział w diagnozie.

Prezentujemy tą listę, ponieważ chcemy pokazać, że wcale nie musimy daleko szukać, by znaleźć kreatywne osoby, z którymi można nawiązać współpracę i od których można się sporo nauczyć.

Są to osoby, które potencjalnie mogłyby wziąć udział w projektach zgłaszanych w naszym programie, ale mogą również same zostać autorami zgłoszeń.

Ludzie kultury w naszej gminie

(kolejność przypadkowa)

- › Sławomir - kolekcjoner płyt winylowych,
- › Marek - organizacja koncertów, pomysłodawca działań dla dzieci,
- › Janina - nauczycielka języka polskiego, działa w teatrze,
- › Alina - wynajduje perełki sceniczne, sztuki, które są potem wystawiane, dobra dusza teatru,
- › Brygida - ołtyśka Małej Nieszawki, działania oparte na historii,
- › Ewa - jedna z założycielek KGW w Brzozie Toruńskiej,
- › mieszkanka Domu Pomocy Społecznej, która robi kolaże artystyczne,
- › Alina - prowadzi solistki i zespoły grupowe w GCK,
- › obecny wójt gminy - organizuje wystawy sprzętu wojskowego,
- › Michał - były muzyk, prowadzi stronę na Facebook'u Nieszawskie rozmowy Kontrolowane,
- › Arleta - historia menonitów,

Ludzie kultury w naszej gminie

(kolejność przypadkowa)

- › Arkadiusz - radny, miłośnik historii, administrator grupy na Facebook'u Nieszawska Społeczność, pomysłodawca Grupy Eksploracyjno-historycznej VERES, inicjator akcji społecznych,
- › Monika - założycielka i aktorka teatru Humoreska, organizowała koncerty kolęd czy Misterium Męki Pańskiej w Cierpicach,
- › Sara - wokalistka, prowadzi własne studio nauki śpiewu w Cierpicach,
- › Władysław - modelarstwo, historia, broń historyczna,
- › Renata - haft, akwarystyka, florystyka,
- › Katarzyna - fotografia,
- › Weronika – malarstwo,
- › Ewa - członkini Teatru Humoreska, od roku KGW w Małej Nieszawce.

Kto angażuje się w kulturę w naszej gminie?

W naszej diagnozie ważnymi osobami, które organizują działania społeczne i kulturalne okazali się **sołtysi**.

Duży wkład w kulturę w gminie wnoszą różne grupy artystyczne: **Zespół przy Klubie Seniora Leśna Kraina, Zespół Wokalny Wspomnienie, Zespół Apassionata, Teatr Humoreska**, a także **harcerze i szkoły**.

Pojawiły się też osoby, które anonimowo podzieliły się informacją, że **zajmują się twórczymi i artystycznymi pracami**: robótkami ręcznymi, rękodziełem, aquascapingiem (artystyczne tworzenie podwodnych aranżacji), kolekcjonerstwem (np. pocztówek).

Ważne miejsca, w których mieszkańcy spędzają czas

- › wał wiślany,
- › okolice Zielonki (Dybowo),
- › Centrum Sportu i Rekreacji OLENDER,
- › boisko Orlik i plac zabaw,
- › Biblioteka w Małej Nieszawce,
- › Gminne Centrum Kultury (GCK),
- › Olenderski Park Etnograficzny,
- › las, otwarte tereny w gminie,
- › cmentarze na terenie gminy.

Z perspektywy mieszkańców najbardziej niewykorzystanym potencjałem jest **wał wiślany i tereny przyrodnicze**, które nie są wykorzystywane jako miejsca działań kulturalnych ani temat/motyw przewodni tych działań.

Miejsca warte zaopiekowania to także **wieża pożarowo-widokowa (nieudostępniona dla turystów), podziemne ruiny Zamku Krzyżackiego, liczne bunkry.**

Młodzież w kulturze

Młodzież została wskazana jako jedna z grup, dla której zdecydowanie brakuje oferty kulturalnej w gminie. Zarówno młodzi mieszkańcy i mieszkanki gminy, jak i pozostałe osoby biorące udział w diagnozie wskazują na duży potencjał młodzieży w obszarze działań kulturalnych. Jest on szczególnie widoczny w działaniach współorganizowanych ze szkołami czy wydarzeniach gminnych.

Młodzi uczestniczą w różnych grupach artystycznych w gminie, część korzysta z tego typu zajęć w Toruniu. Są też osoby, które rozwijają swoje pasje indywidualnie, na przykład „robiąc w domu bity czy rap”.

Uczestnicy i uczestniczki diagnozy zwracają uwagę na kilka kluczowych kwestii pod kątem angażowania młodzieży do działań kulturalnych:

- › należy stale badać czy dostępna oferta odpowiada młodym, pytać o potrzeby, być otwartym na ich pomysły,
- › angażować do działań, które są zgodne z ich zainteresowaniami, gdzie będą mogli wykorzystać swoje umiejętności w jakimś konkretnym celu (np. zrobienia muzyki jako tła filmiku promocyjnego),
- › tak planować działania, aby widoczny był ich cel i efekt (wdrażać więcej działań opartych na pracy projektowej),
- › brać pod uwagę, że młodzież jest mocno zajęta nauką – trzeba być elastycznym czasowo,
- › rozwijać współpracę ze szkołami na zasadzie wspólnie realizowanych projektów, przy otwartości na możliwości szkół i uczniów.

Młodzież w kulturze

W ramach diagnozy udało nam się spotkać z Młodzieżową Radą Gminy, która podzieliła się swoimi refleksjami na temat tego, jak angażować młodych w kulturę. Zwrócili uwagę, że jest **duża różnorodność zainteresowań młodzieży** (nie da się wskazać konkretnego gatunku muzyki czy filmu), dlatego **wydarzenia muszą być różnorodne**. Z perspektywy młodych tematy i formy działań, które interesowałyby młodzież to: **nauka języków obcych (w weekendy), muzyka i teatr, debaty na różne tematy, turnieje, quizy, familiady, szachy, poker**.

Co jest ważne z perspektywy młodych uczestników diagnozy w organizacji działań kulturalnych:

- › w tygodniu młodzi nie mają czasu, żeby uczestniczyć w zajęciach (mają korepetycje, lekcje do odrobienia i własne zajęcia),
- › osoba prowadząca musi umieć zainteresować, to musi być profesjonalista,
- › dobrze jest angażować znane osoby, np. lokalnych (ale znanych) aktorów czy muzyków,
- › forma praktyczna, warsztatowa, aktywnie angażująca młodzież, zajęcia nie mogą przypominać lekcji,
- › nieszablonowe podejście do tematu, np. noc filmów dla młodzieży,
- › zajęcia muszą być tylko dla tej grupy (nie mogą być połączone z zajęciami dla dzieci),
- › zajęcia za darmo wcale nie są konieczne (za darmo znaczy, że coś jest gorszej jakości),
- › młodzi potrzebują miejsca spotkań, na przykład w GCK mogliby pracować nad projektami szkolnymi.

Czemu ma służyć kultura w naszej gminie?

Kultura zdaniem uczestników i uczestniczek diagnozy powinna stwarzać przede wszystkim możliwości:

- › dobrego spędzenia czasu,
- › wspólnego zrobienia czegoś ze znajomymi/sąsiadami np. na rzecz gminy,
- › dowiedzenia się czegoś nowego, nauki, rozwinięcia zainteresowań,
- › spotkania ze znajomymi, sąsiadami.

Działania kulturalne na poziomie gminy w zdecydowanie mniejszym stopniu mają, a wręcz nie muszą, umożliwiać mieszkańcom atrakcji w formie wydarzeń ze znanymi/sławnymi osobami i stwarzać możliwości poznania nowych osób.

Czemu ma służyć kultura w naszej gminie?

Co mówią mieszkańcy i mieszkanki?

Przede wszystkim integrować i poznawać się wzajemnie. Oczywiście można to robić przez zabawę. Fajnie też dowiedzieć się czegoś nowego, ale w kontekście gminy najważniejsze to budowanie lokalnej tożsamości, przywiązania do miejsca wśród nowych mieszkańców i ich integracja ze starymi mieszkańcami.

Poznawać się, przeżywać wspólnie emocje, doświadczać współpracy, odnosić wspólne sukcesy.

Mieszkańców i mieszkankę pomysły na działania

Podczas diagnozy mieszkanki i mieszkańcy dzielili się swoimi pomysłami na działania, które mogłyby pojawić się w GCK.

Nie mieliśmy możliwości tych pomysłów przedyskutować i ich rozwinąć.

Część z nich na pewno ma potencjał, aby dopracować je w formie wniosków na inicjatywy projektowe.

- › działania z zakresu tańca: nauka tańca towarzyskiego dla dorosłych, breakdance i hip hop dla dzieci, profesjonalne lekcje tańca,
- › działania z zakresu muzyki: stworzenie ogólnodostępnej sali do muzykowania i na koncerty, koncerty rockowe, zespół wokarno-instrumentalny,
- › nauka języków obcych,
- › działania nawiązujące do historii gminy i regionu, napisanie historii sołectwa Brzoza z udziałem mieszkańców,
- › zloty motocyklowe,
- › kursy szycia, gotowania,
- › kulinarno-warzywno-owocowy targ różnorodności,
- › potyczki rodzinne,
- › kółko teatralne dla dzieci i młodzieży, pokazy kinowe,
- › wieczorki poetyckie, zaduszki poetyckie, konkursy krasomówcze.

Jak angażować?

Bycie razem we wspólnych działaniach

Jedną z głównych potrzeb społeczności naszej gminy jest **potrzeba integracji mieszkańców i rzeczywistej współpracy**.

Wyraźna jest integracja mieszkańców wokół poszczególnych sołectw, badani mieszkańcy mówią wręcz o konkurencji między sołectwami, a nawet uczestniczeniu lub nieuczestniczeniu w jakiś wydarzeniach ze względu na wewnętrzne sympatie i antypatie.

Budowanie poczucia tożsamości mieszkańców i poczucia przywiązania z sołectwami, w których mieszkają jest ważne, jednak **bez działań opartych na współpracy i współdziałaniu między sołectwami może prowadzić do rywalizacji**.

Podczas realizacji diagnozy usłyszeliśmy, że mieszkańcy w gminie właściwie nie znają się ze sobą: są sołectwa, jak Brzoza, gdzie dotąd nie było okazji do takich spotkań, a w pozostałych sołectwach ciągle przybywa nowych mieszkańców.

Wzajemne poznanie się nie jest jednak możliwe bez podejmowania wspólnych działań. Samo przebywanie w tej samej przestrzeni czy na tym samym festynie nie wystarczy. Integracja wymaga zainteresowania danym działaniem różnych osób i zaangażowaniem ich do wspólnego działania.

Jak zatem angażować, by integrować?

- › opierać się na kontaktach międzyludzkich: budować relacje między sołectwami,
- › stwarzać możliwości do poznania ciekawych mieszkańców i ich pasji, zainteresowań,
- › stwarzać możliwości do poznania się między różnymi środowiskami, prezentacji ich potencjału,
- › dawać przykłady i inspirować, pokazywać co można wspólnie zrobić,
- › zmieniać formy i metody pracy z mieszkańcami,
- › angażować lokalnych liderów (patrz nasza lista): wysłuchać, zainicjować wspólne działanie, wesprzeć w realizacji,
- › zwrócić szczególną uwagę na potrzeby młodzieży i dorosłych mieszkańców.

Nowa rola GCK?

Integracja mieszkańców, nauczanie współpracy, angażowanie lokalnych liderów, mieszkańców i mieszkanki w tworzenie kultury w gminie wymaga wsparcia.

Naszym zdaniem wymaga to zmiany roli i sposobu działania GCK w naszej gminie:

- › GCK powinien lepiej poznać mieszkańców i mieszkanki gminy, na nowo oswoić z GCK,
- › konieczne jest wzmocnienie pozycji GCK jako podmiotu budującego potencjał lokalnej kultury w oparciu o dostępne zasoby (patrz nasza lista osób i miejsc),
- › GCK powinien pełnić rolę nie tylko organizatora wydarzeń, ale bardziej **być miejscem spotkań mieszkańców i mieszanek, koordynować i wspierać działania kulturalne na poziomie gminy, sieciować ze sobą ludzi**: udostępniać dostępne zasoby, dawać wsparcie organizacyjne i merytoryczne, dla tych którzy chcą aktywnie działać, poszukiwać nowych partnerów do współpracy wśród lokalnej społeczności, inicjować działania oparte na współpracy, prowadzić stałą dyskusję o kulturze w gminie.

Rekomendacje dotyczące realizacji lokalnych inicjatyw mieszkańców i mieszkanek

Formy i tematyka działań powinny:

- › służyć poznawaniu się, integrowaniu mieszkańców ze sobą, szczególnie pomiędzy sołectwami,
- › angażować w działania lokalnych twórców i liderów społecznych, w mniejszym stopniu korzystać z osób/ekspertów z zewnątrz,
- › opierać się na współpracy aktywnych podmiotów, grup i osób, włączając w działania osoby dotąd nieaktywne (lub mniej aktywne),
- › pozwalać na ekspresję mieszkańców: pokazywać ich zainteresowania, talenty, ale w formule wspólnego uczenia się, podejmowania wspólnych działań (nie tylko prezentacji twórczości),
- › bazować na lokalnych potencjałach miejsca (wykorzystując szczególnie potencjał przyrody, która jest ważna dla mieszkańców: wał wiślany, Dybowo nad Zielonką, ruiny Zamku Krzyżackiego itp.),
- › nawiązywać do lokalnej historii i tradycji miejsca, przyczyniać się do budowania lokalnej tożsamości,
- › być skierowane także do młodzieży i angażować młodzież w działania,
- › odróżniać się od oferty GCK.

Dostęp do kultury i infrastruktura

Nasza diagnoza wykazała kilka problemów z dostępem do kultury i braków w zapleczu infrastrukturalnym, które mogą osłabiać zasięg, potencjał i jakość podejmowanych działań. Są to kwestie, których nie rozwiążemy w ramach realizowanego projektu, warto jednak je w tym miejscu odnotować:

- › w niektórych sołectwach **brakuje stałych miejsc do spotkań, nie wykorzystuje się też dostępnych zasobów w organizacji działań** (brakuje działań kulturalnych w plenerze organizowanych w oparciu o dostępną lub mobilną i tymczasową infrastrukturę, np. mobilne meble), problemem jest też niewiele terenów gminnych, które można wykorzystać do działań w otwartej przestrzeni
- › W GCK **brakuje zaplecza magazynowego/scenicznego dla działających grup**, np. na rekwizyty teatru
- › GCK nie dysponuje dobrej jakości **nagłośnieniem**
- › GCK nie jest wystarczająco dostępne dla mieszkańców: potrzeba możliwości realizacji własnych inicjatyw, skorzystania z dostępnych pomieszczeń dla realizacji działań społecznych, kulturalnych czy edukacyjnych
- › niektórzy mieszkańcy wskazywali na **trudności z dojazdem na wydarzenia organizowane w GCK**, mieszkańcy sołectwa Brzoza są szczególnie wykluczeni – łatwiej im korzystać z wydarzeń organizowanych w Czerniewicach (Toruń)
- › narzędzia promocji i informowania o działaniach nie są dostatecznie oparte o bezpośrednią komunikację za pośrednictwem lokalnych liderów i miejsc, gdzie bywają mieszkańcy

Diagnoza... to dopiero początek

Zdajemy sobie sprawę, że nasza diagnoza nie ujawnia całego potencjału kulturalnego, który drzemie w społeczności lokalnej naszej gminy.

Na tym badaniu nie poprzestaniemy. Będziemy Was pytać, szukać inspiracji, bo chcemy być domem kultury, który działa z ludźmi, a nie dla ludzi.

Całkiem możliwe, że pominęliśmy jakąś osobę lub miejsce ważne dla kultury w naszej gminie.

Zachęcamy do kontaktu i wspólnego zbierania wiedzy o naszych lokalnych potencjałach pod adresem mailowym: gck@wielkanieszawka.pl lub na naszym profilu na Facebook'u

<https://www.facebook.com/pg/GCK-Ma%C5%82a-Nieszawka-579429299241733/posts/>